

ere. Professoren
adviseurs te zijn,
en daarin hebben
advies betee-
t vóór de behan-
deling der leden der
Synode, dat men soms
bemerkt en dat
meedoet aan de
lid der Synode
aan zowat over
het geen wonder,
ens inder goed
moet praesidies
erken onder de
leiden der uit-
gikwerf belu-
soren, maar zij
en weten om te
niet van karakter
wat anders dan

nu in de eerste
gehele betoog
uitgaat. De
tegenwoordig als
leerende leden
Acta van elke
tlijk te lezen
of taak zouden
andeling ener
van advies te
geheel zouden
dname aan de
het recht van
weten, is dan
a zijn niet een
ode uitnodig-
p, waarvan zij
et, een weten-
zoals dit ook
t, maar die dan
ehandeling der
nogen, wanneer
maar ze wor-
der Synode;
ter Synode zit-
het volstrekt
emen. Op elke
schied, zonder
ook capite is
a hun mandaat
eroepen wordt
den vóórdat de
en, maar even
wanneer naar
door onjuiste
rd spoor zou

overheerschen
ren kan voort
de professoren
een keurstem
issen om voor-
nen alleen een
n, en die telt
ij niet mede.
eenige invloed
dan ook nooit
oor stemmen-
en invloed,
acht der argu-
heid van hun
en het gezag,
hun adviezen
en sprake van
t van machts-
ns daarom wel
en te prikkelen
en „onder de
omen. Op onze
hadden de
ochten ze wel
in invloed van
ans, nu al deze
ken en ze nog
kan van over-
ke meer wezen.
ht overblijven,
al al te kwistig
druk aan de
ardoor zekere
te voorschijn
nt hier geen
sen, maar juist
tegenover de
hier als geheel
ld voor wat
we, om ook
erdreven deze
er op wijzen
Theologische
versiteit Prof.
t bijgewoond,
t gesproken,
t advies der
ld van oplei-
rof. Geesink
ssies declam,
d als rappor-
maal in zijn
der Synode
en half dozijn
reden zijn om
aan de Vrije
in de Synode
erd. Van de
school hebben
erderheid van
paarzaam ge-
om het woord
temheid bij
en op de Syn-
n, is dan ook

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen door onder-
getekende: van de Kerk te Amsterdam, ge-
vonden in de collectie Panenkerk f. 1.
Vriendelijk verzoeken wij onze scholen te
gedenken.

De J. H. HOUTZAGERS.

Kootwijk.

voorzitter.

Teestafel.

I. MENIGERLEI GENADE. Wekelijksche Leer-
redenen onder redactie van Dr. P. A. E.
SILVEIS SMIT en Dr. B. WIELENGA, met
medewerking van vele Geref. Predikanten.
Kampen — J. H. Kok — 1911.

Het is een goede gedachte geweest van de
heeren SILVEIS SMIT en WIELENGA om, met
medewerking van andere predikanten der
Gereformeerde Kerk, onze menschen iedere
week van een gedrukte preek te voorzien.
Daarom goed, wijl met zoo'n federe-week-
in-druk-verschijnende preek metterdaad in
tweelerlei behoefte wordt voorzien.

Ten eerste in die van onze krank en ouden
van dagen, die op den Zondag niet kerken
kunnen, maar nu onder hun oog krijgen wat
hun oor niet bereikt. En ik denk daarbij ook
aan die dooven, die aan het gehoor van het
gepredikte woord, zoo niets of zoo weinig
meer hebben.

Maar in de tweede plaats voorziet zoo'n
preek ook in de behoefte van die kerken, welke
het besit van een eigen predikant missen.
Goed gelezen, en lezen is ook een kunst, kan
zulk 'n preek dan niettemin hulpdienst doen.
De „lees-kerk“ kwam ook onder ons weer op
en wordt, naar ik vermag, op vele plaatsen
ook trouw bezocht. En vooral nu ook de
Generale Synode te Zwolle het „preken der
Studenten“ verbodt, wordt, met name in kleinere
kerken, het „preken-lezen“ des te noodiger.

Nu bestaan er wel verschillende preekbundels,
ook van Gereformeerde predikers, maar aan zoo'n
bundel komt eens een eind, en wanneer hij
is uitgelezen, dan kan 'n particulier hem nog
wel eens ter hand nemen en de preek, die
hem bijzonder trof, nog eens herlezen, maar bij
een „leesdienst“ in de kerk gaat dat nu
eermaal niet.

'n Preek kan evenmin twee of meer malen
gelezen als gehouden worden.
Althans in dertijds plaatselijke kerk.

Aan de onderneming, die de heeren SILVEIS
SMIT en WIELENGA op touw hebben gezet, is
echter het bezwaar van de „bundels“ niet
verboden.

Wat toch zijn ondernemen is, om zoo te
zeggen, niet maar te geven 'n speedoos met
een beperkt aantal stukken, maar een phonograaf,
met telkens nieuwe rollen.

En er is geen reden waarom er een eind
aan zou komen.

Er is vraag naar deze „wekelijksche Leer-
redenen“ en de zaak loopt dan ook uitstekend.

Te verwonderen is dit niet.

Ik heb hier voor mij liggen de preeken, die
in de Juli, Augustus- en September- en
in de eerste Octoberweek van dit jaar ver-
schijnen. En van al deze dertien preeken kan
worden gezegd, dat zij opbouwend zijn in het
Geloof; dat zij wat dan ook niet anders te ver-
wachten was, van oogenreep rechtsinnigheid zijn;
en, dat zij daarbij het karakter dragen van de po-
pulaire prediking welke er op bedacht is het „ongewo-
ne“ te vernieuwen, geen dingen te zeggen die de
hoorder kwelling des geestes kosten om ze in
te voegen in zijn bewustzijnsinhoud.

Zeker is er in deze dertien preeken, bij alle
eenheid, ook verscheidenheid.
Ook is het niet te ontkennen, dat in verreweg
de meeste meer het dogmatische, dan het
mystieke en praktische element op den voorgrond
treedt, al kan men ook niet zeggen, dat de
laatste twee in één van de dertien geheel wor-
den gemist.

„Een iegelijk, gelijk hij gave ontvangen heeft,
alzo doe dien bij se aan de anderen, als goede
uitdeelen der menigkerlei genade Gods“ — aan
dit Schriftwoord uit 1 Petri 4: 10 is de titel
ontleend, waaronder deze leerredenen worden
uitgegeven.

Deze titel is de eerbiedwaardige vlag waar-
onder het schip, waar SMIT en WIELENGA de
leiding over hebben, vaart en wij hebben alle
reden te vermoeden, dat zij ook in het vervolg,
even als zij nu hebben gedaan, zullen toezien,
dat deze vlag geen min-waardige lading dekt.

Elken Dinsdag ziet een van deze „wekelijks-
che Leerredenen“ het licht, zoodat alle in-
teekenaren se tijdig genoeg voor den a.s. Zondag
in besit kunnen hebben.

2. De SPIEGEL. Wekelijksche voorlichting voor het
Christelijk Gezin. Uitgave van W. KIRCHNER,
Bloemgracht 133, Amsterdam. 5e Jaargang.
Telken jare zendt de heer KIRCHNER ons in
de Octobermaand een gebonden exemplaar van
een jaargang van zijn Wekelijksche de SPIEGEL.
Ook nu weer ontvingen wij zulk een jaargang,
en wel de vijfde. Eerst was men zoo al de
53 Nrs. voor zich heeft, krijgt men het juiste
inzicht in de groote betekenis welke deze
periodiek voor het christelijk gezin heeft.

Wat bij een illustratie hoofdzakelijk is: de in-
beelding, de aansoonwelijke voorstelling, is ook
bij dit Wekelijksche hoofdzakelijk, al is het
ook dat bij de SPIEGEL, die beeld als woord
geeft, de tekst volstrekt niet van minderwaardig
alfooi is.

En zoolwel in het beeld als in het woord
dat de SPIEGEL elke week brengt in, wanneer
men dezen 5e jaargang vergelijkt met de vorige,
een welgelikt pogen merkbaar naar al meerder
geacheerdheid.

Van groote betekenis voor het christelijk
gezin is daarbij, dat de SPIEGEL, door wat
men er in te zien en te lezen krijgt, zoo uit-
nemend op de hoogte houdt van al wat er be-
langrijks voorvalt allereerst op heel het christe-
lijk levensterrein. Reeds daardoor is dit
geïllustreerde weekblad te verkiezen boven
andere.

Maar, de uitgever die ten volle toont te be-
seffen, dat een christen, ook al is hij niet in
de wereld, toch in de wereld leven moet, zorgt
er tevens voor, dat zijn publiek te zien en te
lezen krijgt wat in de wereld is gebeurd en nog
gebeurt. Zoolwel uit de geschiedenis en de oud-
heidkunde als uit het gebied van kunst en
wetenschap, handel en industrie, doet hij voor
zijn SPIEGEL, en dat meestal zeer gelukkig, een
greep. Wat, bij dit alles, voor het christelijk
gezin de SPIEGEL ook bijzonder aantrekkelijk
maakt en dat ook nu weer gedaan is, is de
rubriek: PONTRETTEN MET BESCHRIJFTEN. Het
is toch bijzonder aangenaam de mannen en
vrouwen, die op alle terreinen des levens van
enige betekenis zijn, en waarvan men zoo
dikwijls gehoord heeft, wat nader te leeren kennen.
Eens te zien hun beeld, eens te lezen van hun
levensomstandigheden.

En daaraan beantwoordt deze rubriek op uit-
nemende wijze.

Reeds vroeger schreef ik: De SPIEGEL is
er in.

Dat was dit blad al dadelijk na zijn ver-
schijning.

In de meeste Christelijke gezinnen, vindt men
tegenwoordig De SPIEGEL.
Toch kon dit blad, waaraan zowat moeite
en kosten worden besteed, nog meer gesteund.
En het verdient dat.

Om zijn inhoud.

Om zijn groote, geestelijke ontwikkeling be-
vorderende betekenis voor het christelijk gezin.
Omdat het geeft wat andere illustraties niet
geven.

Omdat 'het uit zijn kolommen houdt wat
andere illustraties daarin opnemen, en wat toch
voor het christelijk gezin beter is niet te zien
en te lezen.

Het is mij daarom een aangename taak, met
den 5e jaargang voor mij, nu mer de October-
maand de nieuwe, de 6e Jaargang weer begon,
de aandacht ook van ons publiek weer eens
te vestigen op KIRCHNER'S SPIEGEL.

G.

Verenigingsleven.

RECLASSEERING.

De zaak van de reclasseering van ontslagen
gevangenen is wel niet geheel nieuw, maar is
toch betrekkelijk zoo onbekend, dat het niet
geheel overbodig kan worden geacht, er het
een en ander over te zeggen, om er meer
bijzonderlijk de aandacht op te vestigen. Dit
schijnt zelfs eenigszins noodig te zijn, omdat
wel de regering met haar reclasseeringsregeling
1910 deze aangelegenheid ernstig ter hand ge-
nommen heeft, rekenende op de krachtige hulp
van de samenleving, maar deze laatste, naar
het schijnt, met haar hulp niet erg vlug is,
doch se tot dusver nog vrijwel achterwege laat
blijven.

Laat ons dan beginnen met in een enkel
woord te zeggen, wat reclasseering is. Men
verstaat onder dezen term het werk, dat gedaan
wordt, om menschen, die uit de gevangenis
komen en dus het stempel van ontslagen ge-
vangene aan het hoofd dragen, waardoor het
hun moeilijk valt, een eerbare positie in de
samenleving te verwerven, dat cachet van eer-
loosheid te ontnemen en hen weder in te leiden
in de maatschappij, op zoodanige wijze, dat ze
op den duur weer als gewone menschen onder
hun medemenschen verkeerren kunnen.

Wie weet, hoe moeilijk het is voor wie achter
de tralies vandaan komt, om wederom werk te
vinden, en hoe licht, als gevolg daarvan, de
ontslagenen opnieuw op verkeerde wegen
komen en tot recidive vervallen, zal begrijpen,
dat het waarlijk geen overbodig werk is, te
trachten zoodanige menschen te helpen bij het
herwinnen van een behoorlijke plaats in de
maatschappij.

Men zal echter wellicht vragen, wat de
overheid daarmede te maken heeft en of het
wel gerechtvaardigd is, dat zij de hand uitsteekt
om degenen, die zij zelf gestraft heeft, weer op
te heffen. Immers heeft zij tegenover de mis-
dadigers geen andere taak, dan hun misdaden
op te sporen en hen — de misdadigers — ge-
vangens te nemen, te berechten en te straffen!

Wie de zaak zoo opvat, beschouw haar wel
wat al te eenvoudig. Het is toch ook de taak
der overheid, preventief te werk te gaan en
door allerlei maatregelen de misdaad te voorko-
men, al ware het alleen maar ter uitvoering
van haar taak om de orde, rust en veiligheid in
den lande te verzekeren. Alleen uit dezen
hoofde reeds zou de overheid gevoepen zijn,
de reclasseering van ontslagen gevangenen te
bevoornden en desnoods zelf ter hand te nemen,
omdat, zoolreeds reeds opgemerkt, ont-
slagenen, die geen werk en geen bestaanmiddel,
soms zelfs geen behoorlijk onderdak kunnen
vinden, zoo licht komen tot recidive, waarvoor
zij onder meer gunstige omstandigheden bewaard
hadden kunnen blijven, althans naar menschenlij-
ke inzichten.

Daarbij komt echter nog, dat de overheid
iemand niet maar in het ongelukkig moet
straffen, maar hem een straf toemeten moet,
die, ook wat den duur aangaat, in overeen-
stemming is met zijn misdaad. Is dit juist,
dan volgt daaruit als vanzelf, dat zij moet trachten
te voorkomen, dat de door haar toegepaste straf
door wie het recht van straf niet heeft,
verlengd en verergerd wordt op zoodanige wijze,
dat de Overheidsstraf in vele gevallen slechts
het kleinste en minst zware deel wordt van de
straf, die de misdadiger, alles bijeen genomen,
heeft te ondergaan.

Ontkend kan toch niet worden, dat de
gewone maatschappij, de samenleving zelf, het
recht niet heeft om te straffen wie zich ook
tegen haar misging. De maatschappij, de samen-
leving, heeft het recht niet, haar eigen recht
te zijn. Zij behoort den misdadiger aan de
overheid over te laten en het aan deze toe te
vertrouwen, te straffen naar gelang van de
misdaad, die gepleegd is geworden. Komt een
gevangene vrij, dan moet hij door de samen-
leving weder worden aanvaard, en mag deze
zijn straf niet verlenen, noch bewust, noch
onbewust.

Bewuste en opzettelijke verlenging der straf
past de samenleving meestal niet toe, behalve
dan wellicht in de lagere kringen, in welke men
een zeer harde en krasse manier schijnt te
hebben om menschen, die eenmaal „gezeeten“
hebben, hun misdaad — soms betrekkelijk zoo
klein! — telkens en telkens weer voor de
voeten te werpen. Maar, daarvan afzien, mag
in het algemeen gezegd worden, dat er genoeg
medelijden en deernis met het lot van ont-
slagen gevangenen is. Dat medelijden en die
deernis blijven echter veelal geheel passief en
worden sterk overwonnen door de voorlichtigheid,
welke men tegenover ontslagenen meent te
moeten toepassen. Die voorlichtigheid is niet
geheel misplaatst, eerder zelfs geboden, zoo se
binnen behoorlijke perken blijft; maar indien se
zoodanigen omvang aanneemt, dat ze er toe
leidt van de ontslagenen geheel en al de
handen af te trekken, se ganschelijk aan hun
eigen lot over te laten en hen dus ook niet in
aanmerking te doen komen voor een bescheiden
plaats in de samenleving, op welke zij niet
meer gevaar opleveren dan de meesten der
andere menschen, — dan ontstaat een wel onbe-
wuste, maar daarom niet minder ernstige en
afkeuringwaardige verlenging der ondergaane
straf; een verlenging, die even noodlottig als
onrechtvaardig is.

Wat moet men dan doen? Moet men de
ontslagenen maar weer aanneemen alsof er niets
gebeurd is? Er zijn gevallen van zoo bijzonderen
aard, dat dit zal kunnen geschieden, zonder
dat er enig bezwaar uit zal kunnen zijn.
Meestal echter zal dit niet gaan en zal de
voorzichtigheid eischen, dat men den onge-

lukkigen een zoodanige plaats geeft in de
samenleving, dat se niet licht in de verleiding
komen om te vervallen tot hetzelfde kwaad,
voor hetwelk ze tevoren gestraft werden.
Overigens zijn er niet weinigen onder wie uit
de gevangenis komen, die klaarblijkelijk door
hun misstap zootoet tot beter inzicht en tot
meerdere zelfkennis gekomen zijn, dat er ten
aanzien van hen niet veel gevaar bestaat voor
recidive, als ze weer behoorlijk worden opge-
nomen.

Toegegeven moet intusschen worden, dat het
voor den enkeling, bij wien zich een ontslagen
gevangene aanmeldt, moeilijk is om uit te maken,
of de betrokkene al dan niet zonder bezwaar
op een bepaalde plaats, in een bepaalden kring,
te werk gesteld kan worden. De moeilijkheid
werkt zeer de boven gevraakte, al te groote,
voorzichtigheid in de hand. Vandaar, dat het
noodzakelijk is om verenigingen met het werk
der reclasseering te belasten, zoo men wenscht,
dat van die zaak iets van betekenis terecht
komen zal. Alleen verenigingen die zich er
voortdurend mee bezig houden, kunnen de be-
zwaren overwinnen, met welke de reclasseering
te kampen heeft.

Voor zulke verenigingen is thans een ruim
arbeidsveld geopend, nu de regering in haar
reclasseeringsregeling van 1910 subsidie be-
schikbaar stelt voor de bemoeienis met ledere-
ren ontslagen gevangene, die ter reclasseering
wordt aangenomen door een lichaam, dat door
de regering voor dien arbeid is aangenomen.

Hoe zulk een vereniging zal hebben te wer-
ken, kan hier niet in den breede uiteengezet
worden. Slechts een drietal punten mogen wor-
den aangestipt: ten eerste zal men den ont-
slagenen, zoo noodig, een goed onderdak hebben
te bezorgen, zoodat se niet terecht komen in
kringen, die recidivisme kweeken; ten tweede
moeten se onmiddellijk als werkloos behan-
deld en door middel van werkverschaffing aan
het werk gezet worden, opdat se het cachet
van ontslagen gevangene kwijt raken; en ten
derde moeten se worden geholpen bij het
zoeken van gewoon werk, opdat se hoe eer
hoe beter in de normale werkende maatschappij
terugkeeren kunnen.

Zal men — dit ten slotte — bij dezen arbeid
zich op z.g. neutraal standpunt plaatsen? Hoe-
veel waardeering we ook hebben voor den
arbeid van hen, die zoodanig standpunt meenen
te moeten innemen, valt het toch zeer moeilijk,
op die vraag een bevestigend antwoord te geven.
Een ontslagen gevangene heeft toch niet in de
allererste plaats behoefte aan steun in maats-
chappelijke zin, want, als het er op aankomt,
kan niet deze hem van recidive terughouden,
maar alleen de steun, welke diene geniet men
mag, die zij ook recht op God in den hemel,
Wiens oor niet doof is voor het gebed van een
ontslagen gevangene. Het gemoed van velen,
die uit de gevangenis komen, is een vruchtbare
grond, in welken het zaad des Woords wortelen
schieten kan. Wee ons, zoo we vernemen, in
dien grond het goede zaad te zaaien!

Officiële Berichten.

Classe 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Geref. kerk van 's-Graven-
hage bericht, dat de classe 's-Gravenhage D.V.
vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag
14 November a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht
vóór Dinsdag 31 October e.k. bij den scriba,
Van Speijckstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den kerkeraad voornemens:

C. LION CACHET, scriba.

's-Gravenhage, 16 Oct. 1911.

Vergadering der classis Amersfoort,
5 October 1911.

1. Moderamen: Ds. den Hengst, praeses; Ds.
Voigt, assessor; Ds. Sijbesma, scriba.

2. Opening door den assessor, daar de
praeses nog afwezig is.

3. Een tuchtgeval uit de kerk van B., waar-
tegen protest ter tafel, wordt zeer uitvoerig
besproken. De classis neemt een besluit.

4. Een lidmaat uit dezelfde kerk wordt
ontvangen en gehoord, een brief van een ander
lidmaat dier kerk, diezelfde zaak betreffende,
wordt gelezen. Geantwoord wordt, dat de zaak
eerst op den kerkeraad moet behandeld worden.
Waar dit niet is geschied, kan de classis er
niet op ingaan.

5. De kerk van S. vraagt toestemming tot
toepassing van tweede trap van censuur. Dit
wordt toegestaan.

6. Vacaturebeurten worden geregeld: Rens-
woude: November Ds. den Hengst en Ds.
Schoonhoven; December Ds. Voigt en Ds.
Sybesma. Maartensdij: November Ds. Horjus
en Ds. Teerink; December Ds. Meljoe en Ds.
Knoll.

7. Onderscheidene benoemingen vinden plaats:
Tot scriba voor 1912 Ds. A. Knoll. Tot
kerkvisitatoren: Noordelijk gedeelte: Ds. den
Hengst en Ds. Donner, sec. Ds. Teerink;
Zuidelijk gedeelte: Ds. Horjus en Ds. Knoll;
sec. Ds. Koppe.

8. Roepende kerk voor de volgende ver-
gadering tweede Dinsdag in Januari Veenendaal.

9. Sluiting door den praeses. Ds. Teerink
gaat voor in dankzegging.

Namens de classis,

J. SIBESMA, scriba.

Kort verslag van de vergadering der
classis Assen, 5 October 1911.

Ds. Scholten opent de vergadering. Hij laat
zingen het 3e vers van den Morgenzang, leest
Ps. 99 en gaat voor in gebed. Uit de credentia-
ren blijkt, dat alle kerken wettig vertegen-
woordigd zijn.

Het moderamen voor deze vergadering bestaat
uit Ds. Hangelbroek, praeses; Ds. v. d. Veen,
scriba en Ds. Scholten, assessor; terwijl voor
t persverslag wordt aangewezen broeder P.
Koster. Besloten wordt voortaan ook een verslag
der classis te zenden aan het Geref. Kerkblad
voor Drente en Overijssel.

De praeses brengt in herinnering het over-
lijden van Ds. Zahn, die zoovele jaren in deze
classis gearbeid heeft. Wijl door een samenloop
van omstandigheden de classis bij de begrafenis
van Ds. Zahn niet was vertegenwoordigd, zal
alzoog namens de classis een schrijven gericht
worden aan Mevr. de Wed. Zahn en wordt
besloten aan den correspondent der classis op
te dragen, voortaan in vreemde of leed, in
overleg met den praeses der laatstegehouden
vergadering der classis, iemand aan te wijzen,
die de classis vertegenwoordigen zal.

Bhalve deze weemoedige herinnering is er
echter ook stof tot blijdschap. Ds. Dijkstra
van Smilde, die door ongesteldheid op de
vorige vergadering afwezig was, is thans weer

tegenwoordig. De kerk van Assen zal eerlang
weer een Dienaar des Woords ontvangen, wijl
Ds. Laman van Zierikzee de roeping aannam.
De praeses wenst Ds. Dijkstra en de kerk
van Assen geluk; de eerste met zijn herstel, de
laatste met de voorziening in de vacature. De
scriba spreekt de blijdschap der classis uit
hierover, dat Ds. Hangelbroek voor de roeping
naar Rosenburg bedankte.

Na al deze deelnemingsbetuigingen worden
de notulen der vorige vergadering gelezen en
na een paar kleine opmerkingen goedgekeurd.
Ds. Hangelbroek rapporteert als classikaal
corresp. voor de sending op Soemba. Hij heeft
omtrent hetgeen in de kerk voor Soemba werd
gedaan, niets mee te deelen, doch dringt er op
aan, dat de Ijver voor deze zaak niet mag
vermindere. In den a.s. winter moeten in de
kerken der classis hiervoor weer spreekbeurten
gehouden worden, waarvoor Zieerw. zich ook
thans weer beschikbaar stelt. Doch ook het
Geref. Kerkblad voor Drente en Overijssel moet
dienstbaar gemaakt worden aan dien arbeid.

In aansluiting aan dit rapport wordt een in-
gekomen stuk voorgelezen, waarin wordt mee-
gedeeld dat Ds. Krijger, voor hij naar Soemba
vertrekt, in elk der classes deser provincie in
een kerk hoopt op te treden. Voor de classis
Assen wordt aangewezen de kerk van Gasselter-
niveen. Zoo mogelijk zal Ds. Krijger daar
optraden op Donderdag 9 Nov., waarschijnlijk
des nam. ten 2 ure.

Als naar gewoonte zou nu volgen een rapport
van Ds. Smitt over den arbeid op Soemba;
doch deze stelt voor, dit voortaan op te dragen
aan Ds. Hangelbroek, die gegevens hiervoor
ontvangen kan van prov. deputaten. Aldus wordt
besloten.

Ds. Groot Nibbelink rapporteert omtrent den
evangelisatiearbeid in Drente. Te Ruinen werd
het houten kerkgebouwje door een steenen ver-
vangen. Voorts acht de rapporteur het wensche-
lijk, dat in den a.s. winter een zendingavond
worde georganiseerd in een der kerken deser
classis, om de belangstelling ook in dezen
arbeid te verlevendigen.

In verband met dit rapport wordt voorge-
lezen een verzoek van prov. dep. om een
extra-collecte voor desen arbeid te houden.

De classis besluit: a. voor den evangelisatie-
arbeid in Drente een propaganda-avond te
organiseren, en wijst daarvoor aan de kerken
van Assen en Zuidlaren; b. de kerken op te
wekken, voor de inwendige sending in Drente
een extra-collecte te houden; en c. een com-
missie te benoemen bestaande uit de broeders
Ds. Groot Nibbelink en Koster, om een
onderzoek in te stellen hoeveel jaarlijks door
de verschillende kerken in deze classis wordt
bijgedragen en hoeveel naar draagkracht behoort
bijgedragen te worden.

Broeder Beekman rapporteert omtrent het
classikaal zendingfeest, 17 Ang. j.l. gehouden
in 't Laarwood te Zuidlaren. Meegedeeld wordt
dat dit zendingfeest goed geslaagd mag heeten;
dat, dank zij ook het gunstige weer, er ruim
300 bezoekers meer waren dan ten vorigen
jare en dus ongeveer 900 bedroeg, en dat voor
de sending op Soemba gecollecteerd werd
ruim f. 47.

Deputaten ad hoc worden herbenoemd en
zullen op de eerstvolgende vergadering der classis
een voorstel ter tafel brengen om ook in 1912
terzelfder plaatse weet een zendingfeest te
organiseren.

Ds. Hangelbroek wordt herbenoemd als
corresp.-penningm. der classis en tevens ook de
class. corr. voor de sending op Soemba.

Besloten wordt, dat de vergaderingen der
classis voortaan niet meer op Dinsdag, maar
op Donderdag zullen worden gehouden, en voor
1912 de volgende data vastgesteld: 1 Februari,
9 Mei, 24 October.

Ds. Hangelbroek rapporteert omtrent de
kerkvisitatie in de kerk van Roden, en Ds.
Scholten omtrent dien arbeid verricht in de
kerken van Smilde B., Appelscha, Hanterwijk,
Een en Norg. Over het algemeen stemmen
deze rapporten tot dank aan den Heere.

De kerk van Vries vraagt en ontvangt advies
der classis in zake de beroeping van een predikant.

Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. deelen
de afgevaardigden van Appelscha mee, dat 3
Juli j.l. de Chr. school geopend werd met 46
leerlingen; en de afgev. van Smilde A, dat te
Hoogersmilde eveneens een Chr. school werd
geopend. Dit is te Smilde reeds de 3e school.

Door Vries wordt gevraagd om hulp voor
den dienst in de lokalen te Ide en te Tinsarlo.
Door de classis wordt geadviseerd bij de kerk
van Zuidlaren, als naastbij gelegen, hulpdiensten
aan te vragen.

Censuur naar art. 43 K. O. blijkt onnoodig.
De korte notulen worden gelezen, waarna de
praeses de vergadering sluit. Op zijn verzoek
gaat Ds. Dijkstra voor in dankzegging, nadat
gezongen is Ps. 89: 7.

Op last der classis,

P. KOSTEL.

Buitenland.

Duitschland. Voorstel van D. Kaf-
tan om te komen tot een Modus-
vivendi.

De generalsuperintendent van Kiel, Theodor
Kafkan, een man die in Duitschland midden in
den kerkelijken strijd staat, heeft zijne stem
verheven om aan te toonen waar men in de
landkerken aan toe is. Hij zoud een belang-
rijk geschrift in het licht, getiteld: „Waar staan
wij?“, waaraan wij het volgende ontleenen:

In de eerste plaats wijst hij er, op dat de
zaak van Heydorn de gemoderen meer had
moeten in beweging brengen dan die van Jatho.
Want sterk als gebakt ijs zijn de 100 stelling-
gen van Heydorn, waarin hij alles zoekt te ver-
nietelen wat een Christen dierbaar is. In die
stellingen komt de Bijbel met alle „voegzaam-
de openbaringen“ voor onder de „valsche
grondslagen“ voor Godsdienstige kennis. De
persoon van den Christus geldt voor Heydorn
niet als constitutief voor het persoonlijk Christen
zijn. In zijn „Leven en Licht“ wil hij orthodoxen
en liberalen, Joden en Mohammedanen, Theo-
sophen en Boeddhisten vereenigen, wijl zij allen
éenen God dienen; Jersmia en Boeddha, Plato
en Jesus, Augustinus en Mahomed, Kant en
Fichte, allen buigen voor denzelfden God. En
toch wilde Heydorn predikant in een Lutherse